

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H begin learn דף לח of בבא קמא. Some of the topics we will learn about include:

שור של הקדש
שור is not liable for their animal's damages; and there is a מחלוקת regarding the liability for damages to הקדש;

שור של כנעני
A Jew is not liable if his animal damages a non-Jew's animal; on the other hand, a non-Jew is fully liable if his animal damages a Jew's animal. The Gemara discusses the source and historical ramifications of this Halachah.

A

שור של הקדש

שור של כנעני

B שבע מצות בני נח

The Gemara discusses the consequences that befell the non-Jews because they did not observe the seven Noahide Laws.

מואב ומדין
The Gemara discusses the circumstances surrounding the birth of these two nations, their sins against Klal Yisroel, and their respective punishments.

שור של כותי
The Gemara cites a מחלוקת regarding damages involving animals of כותים, a nation that converted to Judaism. This may depend on whether גרי אריות הם, their conversion was not valid, OR גרי אמת הם, they are valid converts.

B

שבע מצות בני נח

מואב ומדין

שור של כותי

1 So let's review...

The Mishnah on דף ל"ז continues

שור של ישראל
שנגח שור של כנעני
פטור

A Jew is exempt if his ox gores the ox of a non-Jew, while
ושל כנעני

שנגח לשור של ישראל

בן תם בין מועד
משלם נזק שלם

A non-Jew is always fully liable if his ox gored a Jew's ox.

The Gemara brings two sources for this Halachah:

1.

The Pasuk says

עמד וימודד ארץ

ראה ויתר גוים

Hashem judged the land; He saw, and released the nations;

ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח

כיון שלא קיימו

עמד והתיר ממונן לישראל

Since the non-Jews were not observing the seven Noahide
Laws, Hashem declared their possessions ownerless
regarding damages involving Jews.

1

משנה

שור של ישראל
שנגח שור של כנעני

פטור

A Jew is exempt if his ox gores the ox of a non-Jew

ושל כנעני
שנגח לשור של ישראל

בן תם - בין מועד
משלם נזק שלם

A non-Jew is always fully liable if his ox gored a Jew's ox.

1

עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים

Hashem judged the land

He saw, and released the nations;

ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח

כיון שלא קיימו

עמד והתיר ממונן לישראל

Since the non-Jews were not observing the 7 Noahide Laws,
Hashem declared their possessions ownerless
regarding damages involving Jews.

2 However, the Gemara brings several other versions of their punishment:

1. עמד והגלה אותם מעל אדמתם
He exiled them from their lands; OR
2. עמד והתירן להם
He declared them permitted, meaning שאפילו מקיימין אותן
אין מקבלין עליהן שכר
They do not receive proper reward for observing these commandments.
Although the Pasuk says
אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
Any person who performs מצוות receives life, and we expound
אפילו נכרי ועוסק בתורה
הוא ככהן גדול
Even a non-Jew is rewarded; however, אין מקבלים עליהן שכר כמצווה ועושה
אלא כמי שאינו מצווה ועושה
They do not receive reward commensurate with one fulfilling his's obligations; rather, they are rewarded appropriately for performing these deeds voluntarily; and גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה
One who is obligated receives greater reward.

2

However, the Gemara brings other versions of their punishment:

כיון שלא קיימו עמד והתירן להם שאפילו מקיימין אותן אין מקבלין עליהן שכר They do not receive proper reward for observing these commandments.	כיון שלא קיימו עמד והגלה אותם מעל אדמתם He exiled them from their lands
--	--

Although the Pasuk says
אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
Any person who performs מצוות receives life,
אפילו נכרי ועוסק בתורה
הוא ככהן גדול
Even a non-Jew is rewarded; however,
אין מקבלים עליהן שכר כמצווה ועושה
אלא כמי שאינו מצווה ועושה
They are rewarded as one who performs these deeds voluntarily; and
גדול המצווה ועושה יותר
ממי שאינו מצווה ועושה

3 Therefore, the Gemara brings a second source:

2. הופיע מהר פארן
He revealed Himself after coming from Paran, where the nations rejected the Torah; the Gemara expounds
מפארן הופיע ממונם לישראל
He gave their money to the Jews.

3

2

הופיע מהר פארן
He revealed Himself after coming from Paran, where the nations rejected the Torah;
the Gemara expounds
מפארן הופיע ממונם לישראל
He gave their money to the Jews.

4 The Gemara records an incident where שלחה מלכות רומי למדונו תורתכם
 The Roman Empire sent messengers to the Jews, ordering them to teach them the Torah. After doing so, they told them דקדקנו בכל תורתכם ואמת הוא
 We see that everything in the Torah is truth; חוץ מדבר זה שאתם אומרים שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור ושל כנעני שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
 Except for the Halachic difference between the damages of a Jew's ox and a non-Jews, because רעהו דוקא או רעהו לאו דוקא
 The exclusionary word רעהו should be understood equally; either they should both be liable or they should both be exempt? However, דבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות
 They promised not to inform the authorities of this discrepancy.

Rashi explains that they did not reveal that the true reason for this Halachah was שיהא ממונו של כנעני בחזקת הפקר
 Because non-Jewish property is considered ownerless, מפני הסכנה
 Due to the danger inherent in this revelation;

4

שלחה מלכות רומי למדונו תורתכם
The Roman Empire sent messengers to the Jews, ordering them to teach them the Torah.

After doing so, they told them
דקדקנו בכל תורתכם ואמת הוא
We see that everything in the Torah is truth

חוץ מדבר זה שאתם אומרים שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור
ושל כנעני שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
Except for the Halachic difference between the damages of a Jew's ox and a non-Jews,

Should be understood equally
However,
דבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות
They promised not to inform the authorities of this discrepancy.

5 The Gemara digresses to discuss the nations of מואב and מדין:

משה רבינו Hashem instructed אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה
Not to oppress or instigate a war with מואב;

Actually, משה רבינו reasoned as follows:
נשא ק"ו בעצמו

ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב
אמרה תורה צרור את המדינים והכיתם אותם
מואבים עצמן לא כל שכן

If we were instructed to oppress the מדינים, who merely came to assist the מואבים in their struggle against us, certainly we should oppress the מואבים themselves?

Hashem however explained

שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן
רות המואביה ונעמה העמונית

I need to extract two righteous individuals from these nations:

From מואב;

רות, the great-grandmother of המלך דוד; and

From עמון;

רחבעם המלך נעמה;

5 Hashem instructed משה רבינו
אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה
Not to oppress or instigate a war with מואב;

משה רבינו

נשא ק"ו בעצמו

ומה מדינים

**שלא באו אלא לעזור את מואב
אמרה תורה צרור את המדינים**

מואבים עצמן לא כל שכן

If we were instructed to oppress the מדינים, who only assisted the מואבים in their struggle against us, certainly we should oppress the מואבים themselves?

Hashem explained

שתי פרידות טובות

יש לי להוציא מהן

רות המואביה – ונעמה העמונית

I need to extract two righteous individuals from these nations:

From מואב;

רות, the great-grandmother of המלך דוד

From עמון;

רחבעם המלך נעמה

6 ר' שמואל בר יהודה repeated this idea to עולא after he lost a daughter, and added

מה בשביל שתי פרידות טובות

חס הקב"ה על שתי אומות גדולות ולא החריבן

If חס הקב"ה spared two entire nations on behalf of two righteous individuals,

בתו של רבי

אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממונה דבר טוב

על אחת כמה וכמה דהוה חיה

Certainly He would have spared your daughter if she was destined to have righteous descendants. Therefore, it must be that she completed her mission in this world.

6 ר' שמואל בר יהודה repeated this idea to עולא after he lost a daughter, and added

**מה בשביל שתי פרידות טובות
חס הקב"ה על שתי אומות
גדולות ולא החריבן**

If חס הקב"ה spared two entire nations on behalf of two righteous individuals,

בתו של רבי

**אם כשרה היא וראויה היא לצאת
ממונה דבר טוב**

על אחת כמה וכמה דהוה חיה

Certainly He would have spared your daughter if she was destined to have righteous descendants.

Therefore, it must be that she completed her mission in this world.

7 A related idea:
 אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה
 אפילו שכר שיחה נאה
 Hashem rewards everyone appropriately, even for refined speech.
 דאילו בכירה דקאמרה מואב
 The elder daughter of Lot named her child מואב, clearly referring to his illegitimate lineage. Therefore,
 אמר לו הקב"ה למשה
 אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה
 מלחמה הוא דלא
 הא נגריא עביד בהו
 And therefore Hashem only forbade fighting with מואב, but permit us to demand assistance from them, while
 צעירה דקאמרה בן עמי
 The younger daughter gave her child a name that only hinted at his lineage. Therefore, the Torah states
 וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר במ כלל
 דאפילו אנגריא לא תעביד בהו
 We may not even demand assistance from them.

7 אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה
 אפילו שכר שיחה נאה
 Hashem rewards everyone appropriately,
 even for refined speech.
 דאילו בכירה דקאמרה מואב
 The elder daughter of Lot named her child מואב,
 clearly referring to his illegitimate lineage. Therefore,
 אמר לו הקב"ה למשה
 אל תצר את מואב
 ואל תתגר במ מלחמה
 מלחמה הוא דלא - הא נגריא עביד בהו
 And therefore He only forbade fighting with מואב,
 but permit us to demand assistance from them,

צעירה דקאמרה בן עמי
 The younger daughter gave her child a name that only
 hinted at his lineage. Therefore, the Torah states
 וקרבת מול בני עמון
 אל תצורם ואל תתגר במ כלל
 דאפילו אנגריא לא תעביד בהו
 We may not even demand assistance from them.

8 The Gemara comments on the merit of their actions:
 לעולם יקדים אדם לדבר מצוה
 One should always perform מצוות promptly.
 שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה
 קדמתה ארבע דורות לישראל
 עובד ישי ודוד ושלמה
 ואילו צעירה עד רחבעם
 The elder daughter, who cohabited with her father first -
 which she thought to be a Mitzvah because they thought
 that there was no one else was left in the world - and her
 descendant רות המואביה married Boaz, and thereby entered
 Klal Yisroel four generations before העמונית, the
 descendant of the younger daughter, who married שלמה
 המלך.
 =====

8 לעולם יקדים אדם לדבר מצוה
 One should always perform מצוות promptly.
 שבשביל לילה אחת
 שקדמתה בכירה לצעירה
 קדמתה ארבע דורות לישראל
 עובד - ישי - ודוד - ושלמה
 ואילו צעירה - עד רחבעם

9 The Gemara now discusses damages involving כותים, a nation of converts whose status is subject to debate: שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור
A Jew is exempt if his ox gored the ox of a כותי.
ושל כותי שנגח שור של ישראל תם משלם חצי נזק מועד משלם נזק שלם
A כותי is liable for either נזק חצי or נזק שלם if his ox gored a Jew's ox.

רבי מאיר אומר של כותי שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם רבי מאיר holds that a כותי is treated as a non-Jew, and always pays שלם נזק for his animal's damages.

The Gemara infers כותים גרי אריות הן רבי מאיר holds that they are non-Jews, because they only converted out of fear.

However, this contradicts another statement of רבי מאיר: כל הכתמים הבאים מבין הכותים רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין רבי מאיר says that כותים become טמא with טומאת נדה, like Jews; clearly, he holds

כותים גרי אמת הם They are full-fledged converts?

The Gemara answers קנס הוא שקנס רבי מאיר בממונם שלא יטמעו בהם רבי מאיר actually holds that they are proper converts; but he treated them like non-Jews in financial matters to discourage Jews from intermarrying with them.

9 The Gemara now discusses damages involving כותים, a nation of converts whose status is subject to debate:

שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור

A Jew is exempt if his ox gored the ox of a כותי.

ושור של כותי שנגח שור של ישראל תם משלם חצי נזק מועד משלם נזק שלם

A כותי is liable for either חצי נזק or שלם נזק if his ox gored a Jew's ox.

רבי מאיר	רבי מאיר
כל הכתמים הבאים מבין הכותים רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין	של כותי שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם

כותים רבי מאיר says that כותים become טמא with טומאת נדה, just like Jews;

A כותי is treated as a non-Jew, and always pays שלם נזק for his animal's damages.

כותים גרי אמת הם
They are full converts?

כותים גרי אריות הן
they are non-Jews

קנס הוא שקנס רבי מאיר בממונם שלא יטמעו בהם

רבי מאיר actually holds that they are proper converts; but he treated them like non-Jews in financial matters to discourage Jews from intermarrying with them.